

ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาตามทฤษฎี DBAE
ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวคิ่งหา สุภานันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0812-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20234796

OPINIONS OF ART TEACHERS CONCERNING ART LEARNING AND TEACHING
ACTIVITIES IN ACCORDANCE WITH DBAE THEORY IN THE LOWER SECONDARY
SCHOOL CURRICULUM B.E.2521 (REVISED EDITION B.E.2533) IN SCHOOLS
UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS

Miss Kanuengha Supanun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Education

Department of Art Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

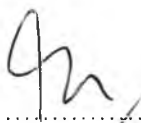
ISBN 974-17-0812-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลป
ศึกษาตามทฤษฎี DBAE ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร

โดย   นางสาวคณิงหา สุภานันท์
สาขาวิชา   ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. อำไพ ตีรณसार

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สิ้นลาวรัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร ธิตะจารี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. อำไพ ตีรณसार)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ)

คณิงหา สุภานันท์ : ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา
 ศิลปศึกษาตามทฤษฎี DBAE ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับ
 ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (OPINIONS OF ART
 TEACHERS CONCERNING ART LEARNING AND TEACHING ACTIVITIES IN
 ACCORDANCE WITH DBAE THEORY IN THE LOWER SECONDARY SCHOOL
 CURRICULUM B.E. 2521(REVISED EDITION B.E. 2533) IN SCHOOLS UNDER THE
 DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา :
 อ. ดร.อำไพ ตีรณสาร, 178 หน้า. ISBN 974-17-0812-2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน
 การสอนวิชาศิลปศึกษาตามทฤษฎี DBAE ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง
 พ.ศ. 2533) กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สอนวิชาบังคับ
 แกนศิลปศึกษา (สาขาทัศนศิลป์) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองการมัธยมศึกษา
 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดเลือก
 ตอบ แบบประเมินค่าและแบบปลายเปิดซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ
 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา
 ศิลปศึกษา ตามทฤษฎี DBAE ในระดับเห็นด้วย และเมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการ
 สอนวิชาศิลปศึกษาจำแนกตามแกนความรู้ ตามทฤษฎี DBAEพบว่า ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในแกน
 ความรู้ต่างๆ ตามลำดับดังนี้ แกนความรู้ที่ครูศิลปศึกษาแสดงความเห็นในระดับสูงสุดคือ แกนความรู้ด้าน
 ศิลปะปฏิบัติ ($\bar{X}=4.29$) รองลงมาคือแกนความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ($\bar{X}=4.24$) แกนความรู้ด้าน
 สุนทรียศาสตร์ ($\bar{X}=4.21$) และแกนความรู้ที่ครูศิลปศึกษาแสดงความคิดเห็นในระดับต่ำสุดคือในแกนความ
 รู้ด้านศิลปะวิจารณ์ ($\bar{X}=4.16$) ตามลำดับ

ภาควิชา.....ศิลปศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....ศิลปศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2544.....

4183659527 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORD : ART TEACHER / ART LEARNING AND TEACHING ACTIVITIES / DBAE THEORY /
SECONDARY SCHOOLS

KANUENGHA SUPANUN : OPINIONS OF ART TEACHERS CONCERNING ART
LEARNING AND TEACHING ACTIVITIES IN ACCORDANCE WITH DBAE THEORY
IN THE LOWER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM B.E. 2521 (REVISED
EDITION B.E. 2533) IN SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS . THESIS ADVISOR : AMPAI TIRANASAR,
Ph.D. 178 pp. ISBN 974-17-0812-2

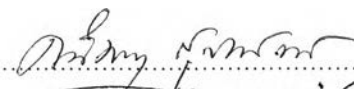
The purpose of this research was to study opinions of art teachers concerning art learning and teaching activities in accordance with DBAE theory in the lower secondary school curriculum B.E.2521 (revised edition B.E. 2533). The sample of the population included 226 lower secondary art teachers teaching visual art in the lower secondary schools under the Department of General Education, Bangkok Metropolis. The research instrument was a set of questionnaire constructed by the researcher which consisted of checklist, rating scale and open-ended forms. The data were analyzed by using percentage, means and standard deviation.

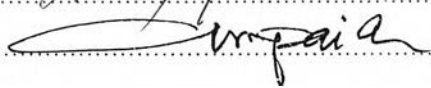
Research result indicated the opinions of teachers concerning art learning and teaching activities in accordance with DBAE theory in the four disciplines. The teachers expressed their opinions as follows : the discipline of Art Production was rated highest ($\bar{X} = 4.29$) ; the discipline of Art History ($\bar{X} = 4.24$) ; the discipline of Aesthetic ($\bar{X} = 4.21$) ; and the discipline of Art Criticism ($\bar{X} = 4.16$) respectively.

Department..... Art Education.....

Field of study..... Art Education.....

Academic year..... 2001.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. เกษร ธิตะจารี ประธานกรรมการสอบและ ผศ.ดร.สันติ คุณประเสริฐ กรรมการสอบ ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้กรุณาให้ทุนสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณทุกหน่วยงานที่ได้อำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานวิทยานิพนธ์เป็นไปโดยราบรื่น ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาใช้เวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันมีค่า ซึ่งทำให้งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์

ท้ายนี้ วิทยานิพนธ์จะสำเร็จลุล่วงไปมิได้หากขาดกำลังใจอันยิ่งใหญ่ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ หลานชายและหลานสะใภ้เจ้าฟ้าหนั้นตะเมืองหมอกใหม่ แห่งรัฐฉาน พระประจำใจผู้ให้ชีวิต สติปัญญา และโอกาส ให้พลังในการต่อสู้กับอุปสรรคใหญ่หลวงนานา มาโดยตลอด จนข้าพเจ้าได้มีวันนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์บุญญา สุทธิพงษ์ คุณวันทนา และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ให้คำปลอบใจ และให้ความช่วยเหลืออันเป็นประโยชน์ ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณิงหา สุภานันท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4 คำจำกัดความ.....	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 หลักสูตรศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	10
2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา.....	12
2.3 ทฤษฎี DBAE.....	41
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	94
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	104
3.1 การศึกษาข้อมูล.....	104
3.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	104
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	106
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	133
รายการอ้างอิง.....	146
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก	161
ภาคผนวก ข	163

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค	168
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	178

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	การเปรียบเทียบลักษณะของ DBAE ในยุคแรกเริ่มกับ DBAE ในยุคปัจจุบัน.....	43
2	การเชื่อมโยงประเด็นสำคัญของทฤษฎีประยุกต์สู่การสอนทักษะปฏิบัติ.....	82
3	จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพครูศิลปศึกษา.....	111
4	แหล่งศึกษาความรู้เพิ่มเติมในเชิงวิชาการเกี่ยวกับวิชาศิลปศึกษาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาที่ผู้สอนได้ศึกษาและมีส่วนร่วมจำแนกตามความถี่.....	116
5	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบังคับแกนศิลปศึกษารายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เห็นสมควรปฏิบัติ.....	118
6	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบังคับแกนศิลปศึกษา รายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เห็นสมควรปฏิบัติ จำแนกตามแกนความรู้โดยภาพรวม.....	122
7	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบังคับแกนศิลปศึกษารายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เห็นสมควรปฏิบัติ จำแนกตามแกนความรู้ในทฤษฎี DBAE แกนความรู้ที่ 1 แกนประวัติศาสตร์.....	122
8	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบังคับแกนศิลปศึกษา รายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เห็นสมควรปฏิบัติจำแนกตามแกนความรู้ในทฤษฎี DBAE แกนความรู้ที่ 2 แกนศิลปะปฏิบัติ.....	124
9	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบังคับแกนศิลปศึกษา รายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เห็นสมควรปฏิบัติ จำแนกตามแกนความรู้ในทฤษฎี DBAE แกนความรู้ที่ 3 แกนสุนทรียศาสตร์.....	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

10	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบังคับแก่นศิลปศึกษา รายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เห็นสมควรปฏิบัติ จำแนกตามแกนความรู้ในทฤษฎี DBAE แกนความรู้ที่ 4 แกนศิลปวิจารณ์.....	127
11	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปศึกษาที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะกับชีวิต.....	129
12	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะกับชีวิต.....	130
13	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา....	132

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1	แสดงองค์ประกอบของการสอน.....	13
2	การจัดองค์ประกอบการเรียนรู้การสอน.....	16
3	ขั้นเตรียมการสอนทฤษฎีการสอนความซาบซึ้งในศิลปะของโยฮันเซน.....	68
4	การสอนประสบการณ์ชั้นบรรลุผลด้านความซาบซึ้งในศิลปะ.....	68
5	รูปแบบของศิลปศึกษา.....	93